

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN KONUŞMA KAYGILARININ İNCELENMESİ

Oğuzhan KURU*

ÖZET

Bu çalışmada eğitim fakültesinde öğrenim gören sınıf öğretmenliği öğrencilerinin yaşadıkları konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, iletişimin temelini oluşturan ve sınıf öğretmeni adaylarının mesleklerinin temel gereği olan konuşma becerilerinde kaygı yaşayıp yaşamadıklarını veya hangi düzeyde yaşadıklarını tespit etmektir. Sınıf öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarını ortaya koymaya yönelik bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında tüm sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiş 231 öğrenciden oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplamak amacıyla Kinay ve Özkan (2014) tarafından geliştirilen, üç alt boyuttan oluşan ve Cronbach Alfa değeri .94 bulunan "Konuşma Kaygısı" ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada sayısal verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre cinsiyet temele alındığında öğrencilerin fizyolojik boyutta konuşma kaygılarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sınıf düzeylerine göre ise tüm alt boyutlarda dördüncü sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerine göre daha fazla konuşma kaygısı yaşadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmenliği, konuşma becerisi, konuşma kaygısı

ANALYSIS OF SPEECH ANXIETY OF CLASSROOM TEACHER CANDIDATES

ABSTRACT

In this study, it has been evaluated whether speech anxiety experienced by classroom teacher candidates receiving education at the faculty of education displays differences in terms of various variables. The purpose of the study is to determine whether classroom teacher candidates experience anxiety concerning the skill of speech, which constitutes the foundation of communication and is a basic part of their occupation, or on which level they experience this anxiety. In this study, which aims at presenting the speech anxiety of classroom teacher candidates, the survey model has been used. The study group of the study consists of students from all grades receiving education in Kahramanmaraş Sütçü İmam University's Faculty of Education Classroom Teaching Department in the 2016-2017 academic year. The study group consists of 231 students selected through the simple random sampling method. In the study, the 'Speech Anxiety' scale, developed by Kinay and Özkan (2014), with three sub-dimensions and a Cronbach Alpha value of .94 has been used to collect data. In the study, the SPSS 22 software program has been used in the analysis of data. According to the results of the study, a significant difference has been determined in the speech anxiety of the students in the physiological dimensions in terms of gender. It has been determined that senior level students experience more speech anxiety compared to the other levels in all of the sub-dimensions in terms of grade.

Keywords: Classroom teaching, speech skill, speech anxiety

* Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, okuru82@hotmail.com

1.GİRİŞ

İnsan yapısı gereği sosyal bir varlıktır ve en önemli niteliklerinden birisi, çevresiyle kurduğu çok yönlü iletişimidir. İnsanoğlunun sosyal yönü, diğer insanlarla iletişim kurmasını, bilgi alışverişinde bulunmasını, yazılı ve sözlü iletişim becerisine sahip olmasını zorunlu kılmaktadır (Maden, Dincel, Maden, 2015) ve bu zorunluluk içerisinde sağlıklı ilişkiler kurması, dili kullanma becerisiyle doğrudan bağlantılıdır (Demir, 2010; Gedik, 2015; Kardaş, 2015). En yalın anlamıyla kişiler arasında bilgi, duygu, düşünce, istek ve hayallerin aktarılması anlamına gelen iletişim, toplum içinde yaşayan insanın, kendisini doğru, güzel ve etkili bir şekilde anlatabilmesi için gerekli bir süreçtir (Temizyürek, 2007). Bir düşünme ve iletişim aracı olan dilin çeşitli beceri alanları yer almaktadır. Dinleme, okuma, konuşma, yazma ve dil bilgisi dilin beceri alanlarıdır. Günlük hayatta ve resmi iş hayatında en çok kullandığımız dil becerisi ise konuşmadır (Yaman ve Suroğlu Sofu, 2013).

Konuşma; insan hayatını doğrudan etkileyen, kişinin diğer bireylerle sağlıklı bir şekilde iletişim kurmasını sağlayan ve onu diğer canlılardan ayıran bir beceridir (Boylu ve Çangal, 2015). İnsanın hayatı boyunca edindiği bilgi, görüş, izlenim ve düşüncelerini karşısındakilere sözlü olarak aktarmasına konuşma denmektedir (Sallabaş, 2012). Sözlü iletişimin gerçekleşmesinde zihinsel bir etkinlik olan konuşma ses ve dilin birlikte kullanılmasıyla ortaya çıkmaktadır. Davranışların, jest ve mimiklerin eşlik ettiği konuşma; dil, fikir, psikolojik ve zihinsel unsurları kapsayan bir yapıya sahiptir (Katrancı ve Kuşdemir, 2015). Bu sebeple günlük hayatta konuşma, vazgeçilmez bir beceridir ve birey her türlü gereksinimini konuşarak ifade eder (Solak ve Yılmaz, 2017). İnsanlar, sosyal ve kültürel çevrede konuşma yetenekleriyle yer edinir, kendilerini ortaya koyarlar (Sevim ve Gedik, 2014). Etkili ve ikna edici konuşma becerisine sahip olanlar; her alanda kitleleri etkileme ve yönlendirme gücüne sahiptirler. Ayrıca bu kişiler bu becerinin bir sanat olduğunun farkındadırlar (Özkan ve Kınay, 2015).

Çağımızda teknolojiye ve sosyal yaşamda meydana gelen hızlı değişimler günlük yaşam içindeki bireyi birçok açıdan etkilemekte ve yaşamını da her geçen gün karmaşıktırmaktadır. Gündelik yaşamdaki bu karmaşıklığın bir sonucu olarak bireyin, iş, okul, aile yaşamı gibi alanlarda başa çıkması gereken problemlerin sayısı da artmaktadır (Çapri ve Gökçakan, 2008). İnsanlar; kendilerini güvende hissetmediklerinde, yeni bir ortama girdiklerinde veya beklemedikleri bir durumla karşılaştıklarında kaygılanmaktadırlar. Bu kaygının temelinde genelde kişilerin başarısız olma ve hata yapma korkuları yatmaktadır (Boylu ve Çangal, 2015). Kaygı bireylerde geçici veya sürekli kaygı şeklinde ortaya çıkabilir. Geçici kaygı, o an için karşılanamayan bir isteğin varlığıyla ortaya çıkar ve istek karşılandığında ortadan kalkar. Sürekli kaygı ise, güvenlik endişesi olan durumlardan ve bu durumun uzun süre ortadan kaldırılamayışından doğmaktadır (Maden, Dincel, Maden, 2015).

Konuşma kaygısı da çoğu zaman insanların yaşadıkları temel kaygılar arasında yer almaktadır. Konuşma kaygısı çoğunlukla insanların kendilerini rahatlıkla ifade edemediklerinde veya kendilerini doğru ifade edemediklerinde ortaya çıkar (Solak ve Yılmaz, 2017). Konuşma kaygısı; üzüntü, kızgınlık, korku şeklinde duygusal ya da kalbin hızlı atması ve terleme şeklinde de fiziksel olarak kendini gösterebilir (Melanlıoğlu ve Demir, 2013). İnsanların bir grup dinleyici karşısında konuşmaktan kaygı duymalarının sebepleri arasında; ne söyleyeceğini unutmak, hata yapmaktan ve cevap veremeyeceği bir soruyla karşılaşmaktan korkmak, herkesin kendisine bakmasından ve dikkatin odağı

olmaktan rahatsız olmak, dinleyicilerin sıkılacağını düşünmek, başarısız olacağına inanmak sayılabilir (Katrancı ve Kuşdemir, 2015). Bildiklerini, düşündüklerini, hissettiklerini ya da paylaşmak istediklerini dile getirirken kendinden veya çevresinden kaynaklanan bazı psikolojik engellerden dolayı iletişim zorluğu yaşayan insanların başarılı olması da zorlaşacaktır (Sevim ve Gedik, 2014).

İnsanlar önünde konuşma kaygısı duyan kişilerin büyük bir çoğunluğu, problemlerinin yalnızca kendilerinde olduğunu düşünmektedirler. Yani kendileri ile ilgili endişe duyup tasalanırlar. Sürekli başarısız olacağına, üzerine aldığı işi tamamlayamayacağına inanan, öz güven eksikliği yaşayıp karşılaştığı her aykırı durum karşısında kaygıyla beraber korku yaşayan bir kişinin başarılı olması zor bir durumdur. Günlük yaşamda hedef dilde etkili bir biçimde konuşabilmek için konuşmanın kaygıdan olabildiğince uzak olması gerekmektedir. Bu sebeple atılması gereken ilk adım öğrencilerin dil becerilerindeki eksikliklerinin giderilmesi ve dili kullanmaya karşı süreç içerisinde kazandıkları olumsuz duygu ve düşüncelerinden kurtulmalarının sağlanmasıdır. Ancak bu şekilde bireyler hissettikleri konuşma kaygısı sorununu aşabilirler (Solak ve Yılmaz, 2017; Yaman ve Suroğlu Sofu, 2013; Boylu ve Çangal, 2015; Sevim, 2014).

Eğitim öğretim sürecinde de öğretene ve öğreneni başarıya götüren önemli unsur konuşma ile gerçekleşmektedir. Öğrenme- öğretme sürecindeki öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri dil-toplum bağlamı açısından önem arz etmekte; öğrenciler için rol model olan öğretmenlerin konuşmaya yönelik olan düşünceleri olumlu ve de istekli hale getirilmelidir (Demirel Harmandar, Serdar, Uludere ve Karakaş, 2017). Bu sebeple devletin, milletin, bireylerin geleceğini şekillendirecek olan sınıf öğretmeni adaylarının henüz mesleğe başlamadan önce bu tür korku ve kaygılardan olabildiğince arınmış olması gerekmektedir. Mesleğinin ilk gününden son gününe kadar öğretmek için kullanacağı temel beceri olan konuşmayı geniş kitlelerin karşısında profesyonel bir şekilde kullanması bir öğretmen adayının sahip olması gereken en temel niteliktir. Bu çalışma sınıf öğretmeni adaylarının bu niteliğe sahip olup olmadıklarını farklı değişkenler açısından karşılaştırdığı ve değerlendirdiği için önemlidir.

Bu araştırmanın amacı, bilgi paylaşımının, insanları arası iletişimin, duygu ve düşüncelerin ifade edilmesinin en temel ve en kolay yolu olan konuşma becerisinin öğretmen adaylarında yaratmış olduğu kaygı seviyesini tespit etmektir. Kaldı ki en temel insan ihtiyacı olan konuşma, öğretmenlik mesleği için vazgeçilmez bir beceri olmasının yanında bir öğretmenin mesleğinin icrası için profesyonel bir şekilde kullanması gereken bir beceri ve yeterlidir. Bu sebeple eğitim fakültesinde öğrenim gören sınıf öğretmenliği öğrencilerinin konuşma esnasında yaşadıkları kaygı düzeylerinin tespit edilip çeşitli değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği değerlendirilmiştir.

2. YÖNTEM

Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin konuşma ile ilgili yaşadıkları kaygı düzeylerini ortaya koymaya yönelik bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli bir konu ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi özelliklerinin belirlendiği; geniş bir topluluğu temsil edecek örneklemin seçildiği, ihtiyaç duyulan verilerin toplanması için veri kaynağı olan kişilere sorulan sorulardan gelen cevaplara dayalı bir araştırma desenidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010).

2.1. Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiş 231 öğrenciden oluşturmaktadır. Basit seçkisiz örneklemede evrendeki her birimin örnekleme seçilme olasılığı eşit ve birbirinden bağımsızdır. Temsil edici bir örneklemin seçiminin geçerli ve en iyi yolu seçkisiz örneklemedir. Ayrıca seçkisiz örnekleme yöntemlerinin evreni temsil edici özelliği çok daha güçlüdür (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010; Balcı, 2005). Bu nedenle sınıf öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi için örneklemin seçiminde bu yöntem kullanılmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplamak amacıyla Kinay ve Özkan (2014) tarafından geliştirilen “Konuşma Kaygısı” ölçeği kullanılmıştır. Ölçek psikolojik, fizyolojik ve beceri olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin tümüne ait Cronbach Alfa katsayısı .94 olarak bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa katsayıları ise psikolojik kaygı boyutunda .92, fizyolojik kaygı boyutunda .83 ve beceri ile ilgili alt boyutunda .78 düzeyinde bulunmuştur.

Ayrıca, yapılan bu çalışmada ise ölçeğin tümüne ait Cronbach Alfa katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Alt boyutlarının Cronbach Alfa katsayıları ise psikolojik .87, fizyolojik .74 ve beceri ile ilgili boyutu ise .76 düzeyinde bulunmuştur. Bu verilerden de anlaşılmaktadır ki bu çalışmada veriler “oldukça güvenilir” düzeyde değerlere sahiptir.

Araştırmanın verilerinin Kolmogorov Simirnov testi sonuçlarına göre cinsiyet ve erkek öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri verilerinin normal dağılım göstermediği; cinsiyet ayrımı gözetilmeden sınıf düzeyine göre ve kadın öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre ise verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre konuşma kaygıları arasında anlamlı fark olup olmadığı Mann-Whitney U, sınıf düzeyleri arasında konuşma kaygılarında anlamlı farklılık olup olmadığı One Way Anova, erkek öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre konuşma kaygıları arasında anlamlı fark olup olmadığı Kruskal-Wallis ve kadın öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre konuşma kaygıları arasında anlamlı fark olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde sınıf öğretmeni adaylarının konuşmada kaygı düzeylerinin cinsiyete, sınıf düzeylerine ve cinsiyetlerine göre sınıf düzeylerinde farklılık olup olmadığının bulgularına yer verilmiştir.

Cinsiyete göre öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının Mann-Whitney U t testi sonuçları Tablo 1’de ifade edilmektedir.

Tablo 1.*Cinsiyet esasına göre konuşma kaygısı düzeyleri*

Konuşma Kaygısı Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	
Psikolojik	Erkek	47	109,56	5149,5	4021,5	.459
	Kadın	184	117,64	21646,5		
Fizyolojik	Erkek	47	88,11	4141	3013	.001
	Kadın	184	123,13	22655		
Beceri	Erkek	47	111,36	5234	4106	.592
	Kadın	184	117,18	21562		
Toplam Puanlar	Erkek	47	105,77	4791	3843	.239
	Kadın	184	118,61	21825		

Cinsiyet esasına göre sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğretmen adaylarının konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam puanları Mann-Whitney U t testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir. Buna göre sadece fizyolojik boyutta kadın öğretmen adaylarının daha fazla kaygı yaşadıkları tespit edilmiştir.

Sınıf düzeyine göre öğretmen adaylarının konuşma kaygıları One Way Anova testi sonuçları Tablo 2’de ifade edilmektedir.

Tablo 2.*Sınıf düzeyine göre konuşma kaygıları LSD sonuçları*

Konuşma Kaygısı Gruplar	N	Ort.	SS	F	P	Fark	
Psikolojik	1.sınıf	59	67,2	10,83	6,89	.000	1-4,2-4,3-4
	2.sınıf	53	70,98	9,87			
	3.sınıf	59	68,15	9,98			
	4.sınıf	60	74,98	10,3			
Fizyolojik	1.sınıf	59	32,59	5,14	11,3	.000	1-4,2-4,3-4
	2.sınıf	53	33,54	5,1			
	3.sınıf	59	32,55	4,6			
	4.sınıf	60	37,11	4,95			
Beceri	1.sınıf	59	18,01	3,78	13,51	.000	1-4,2-4,3-4
	2.sınıf	53	18,39	2,86			
	3.sınıf	59	17,47	3,13			
	4.sınıf	60	20,96	3,11			
Toplam puanlar	1.sınıf	59	117,81	17,63	11,57	.000	1-4,2-4,3-4
	2.sınıf	53	122,92	15,9			
	3.sınıf	59	118,18	14,48			
	4.sınıf	60	133,06	16,31			

Tablo 2’de sınıf öğretmenliği öğrencilerinin yaşadıkları konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam puanları One Way Anova testi sonuçları verilmiş olup; tüm alt faktörlerde ve toplam puan değerlerinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre öğrencilerin yaşadıkları psikolojik kaygıda ($F=6,89$, $p=.000$), fizyolojik kaygıda ($F=11,3$, $p=.000$), beceri ile ilgili yaşadıkları kaygıda ($F=13,51$, $p=.000$) ve son olarak toplam değerler kaygısında ($F=11,57$, $p=.000$) düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Tablodaki LSD testi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının yaşadıkları

psikolojik kaygı 1-4,2-4,3-4 sınıflar arasında, fizyolojik kaygı 1-4,2-4,3-4 arasında, beceri ile ilgili yaşadıkları kaygı 1-4,2-4,3-4 sınıflar arasında ve son olarak toplam değerlerde 1-4,2-4,3-4 sınıflar arasında anlamlı düzeyde farklılık yaratan kaygı yaşandığı tespit edilmiştir.

Erkek öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre yaşadıkları konuşma kaygıları Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 3’de ifade edilmektedir.

Tablo 3.

Erkek öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre konuşma kaygıları Kruskal-Wallis testi sonuçları

Konuşma Kaygısı Gruplar	N	Sıra Ort. sd	x2	P	Fark	
Psikolojik	1.sınıf	10	8,75	30,07	.000	1-2, 1-3, 1-4 2-4, 3-4
	2.sınıf	10	18,50			
	3.sınıf	13	24,15			
	4.sınıf	14	38,68			
Fizyolojik	1.sınıf	10	10,75	33,09	.000	1-3, 1-4, 2-4, 3-4
	2.sınıf	10	16,30			
	3.sınıf	13	22,35			
	4.sınıf	14	40,50			
Beceri	1.sınıf	10	11,10	29,19	.000	1-3, 1-4, 2-4, 3-4
	2.sınıf	10	15,90			
	3.sınıf	13	24,08			
	4.sınıf	14	38,93			
Toplam Puanlar	1.sınıf	10	8,55	34,25	.000	1-2, 1-3, 1-4, 2-4, 3-4
	2.sınıf	10	17,70			
	3.sınıf	13	23,35			
	4.sınıf	14	40,14			

Tablo 3’de erkek öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre konuşma kaygıları Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiş olup; tüm alt faktörlerde ve toplam puan değerlerinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre erkek öğrencilerin yaşadıkları psikolojik kaygıda x^2 ($sd=3$, $n=47$) =30,07, $p<.05$, fizyolojik kaygıda x^2 ($sd=3$, $n=47$) =33,09, $p<.05$, beceri ile ilgili yaşadıkları kaygıda x^2 ($sd=3$, $n=47$) =29,19, $p<.05$ ve son olarak toplam değerlerde x^2 ($sd=3$, $n=47$) =34,25, $p<.05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Tablodaki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre erkek öğretmen adaylarının yaşadıkları psikolojik kaygı 1-2, 1-3, 1-4, 2-4, 3-4 sınıflar arasında, fizyolojik kaygı 1-2, 1-3, 1-4, 2-4, 3-4 arasında, beceri ile ilgili yaşadıkları kaygı 1-3, 1-4, 2-3, 2-4, 3-4 sınıflar arasında ve son olarak toplam değerlerde 1-2, 1-3, 1-4, 2-4, 3-4 sınıflar arasında anlamlı düzeyde farklılık yaratan kaygı yaşandığı tespit edilmiştir.

Kadın öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre konuşma kaygıları One Way Anova testi sonuçları Tablo 4’de ifade edilmektedir.

Tablo 4.*Kadın öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre konuşma kaygıları LSD sonuçları*

Konuşma Kaygısı Grupları	N	Ort.	SS	F	P	Fark	
Psikolojik	1.sınıf	49	70,55	8,23	3,37	.020	2-3
	2.sınıf	43	73,16	7,32			
	3.sınıf	46	67,86	9,23			
	4.sınıf	46	70,86	6,38			
Fizyolojik	1.sınıf	49	34,14	4,01	1,85	.140	
	2.sınıf	43	35,09	4,17			
	3.sınıf	46	33,54	4,34			
	4.sınıf	46	35,30	3,84			
Beceri	1.sınıf	49	19,93	3,36	7,9	.000	1-3, 2-3, 3-4
	2.sınıf	43	19,13	2,35			
	3.sınıf	46	17,21	2,53			
	4.sınıf	46	19,82	2,2			
Toplam puanlar	1.sınıf	49	123,63	12,41	4,81	.003	1-3, 2-3, 3-4
	2.sınıf	43	127,39	11,8			
	3.sınıf	46	118,63	13,23			
	4.sınıf	46	126	9,3			

Tablo 4’de kadın öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre konuşma kaygıları One Way Anova testi sonuçları verilmiş olup; fizyolojik kaygı alt faktöründe anlamlı farklılık bulunamamıştır. Buna karşın psikolojik ve beceri alanında yaşadıkları kaygı ve toplam değerlerde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre kadın öğrencilerin psikolojik boyutta ($F=3,37$, $p=.020$), beceri boyutunda ($F=7,9$, $p=.000$) ve toplam değerler kaygısında ($F=4,81$, $p=.003$) düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Tablodaki LSD testi sonuçlarına göre kadın öğretmen adaylarının psikolojik boyutta 2-3 sınıflar arasında, beceri hususunda yaşadıkları kaygı 1-3, 2-3, 3-4 sınıflar arasında ve son olarak toplam değerlerde 1-3, 2-3, 3-4 sınıflar arasında anlamlı düzeyde farklılık yaratan kaygı yaşandığı tespit edilmiştir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın bulgularına göre, sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının cinsiyet esasına göre psikolojik, beceri ve toplam değerler alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunamamış, sadece fizyolojik boyutta (erkek $\bar{X}=88,11$, kadın $\bar{X}=123,13$) kadın öğretmen adaylarının daha fazla kaygı yaşadıkları tespit edilmiştir. Cinsiyet ayrımı gözetmeksizin sınıf düzeylerine göre ise öğretmen adaylarının yaşadıkları konuşma kaygısı tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık göstermiştir. Buna göre yaşadıkları psikolojik, fizyolojik ve beceri ile ilgili kaygıda tüm alt boyutlarda benzer şekilde 1-4, 2-4, 3-4 sınıflar arasında 4. sınıfların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Sınıf düzeylerine göre erkek öğretmen adaylarının yaşadıkları konuşma kaygılarında ise tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuca göre erkek öğretmen adayları psikolojik boyutta 1-2, 1-3, 1-4 sınıflar arasında 1. sınıfların lehine, 2-3, 3-4 sınıflar arasında 4. sınıf aleyhine; fizyolojik boyutta 1-3, 1-4 sınıflar arasında 1. sınıfların lehine, 2-4, 3-4 sınıflar arasında 4. sınıf aleyhine; beceri alt boyutunda 1-3, 1-4 sınıflar arasında 1. sınıfların lehine, 2-4, 3-4 sınıflar arasında 4. sınıf aleyhine olduğu tespit

edilmiştir. Kadın öğretmen adaylarında ise fizyolojik alt boyutta anlamlı farklılığa rastlanamamış fakat psikolojik boyutta 2-3 sınıflar arasında 2. sınıfların aleyhine, beceri alt boyutunda ise 1-3, 2-3, 3-4 sınıflar arasında 3. sınıfların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tüm bu bulgulardan hareketle, kadın öğretmen adaylarının konuşma esnasında fizyolojik olarak kendilerini rahatsız hissediyor olmaları birileri tarafından dikkatle izleniyor olmanın verdiği rahatsızlıktan kaynaklanıyor olabilir. İzleniyor olmak çoğu zaman jest ve mimiklerimizi doğru kullanmamızı da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu sebeple kadın öğretmen adaylarının davranışlarını, duruşunu, vücudunu doğru kullanmaya çalışma kaygısı bu sonuca neden olabilir. Bunun yanında ne giydiğimiz ve nerede durduğumuz ya da arkasına geçip destek alabileceğimiz veya elimize alıp kendimizi rahat hissedebileceğimiz materyaller konuşmada destek verici nitelik taşımaktadır. Özellikle kadınlarda beğenilmek duygusunun ağır basması az önce sayılan hususlarda hata yapmalarına sebep olabilir ve bu da kendilerini fizyolojik olarak rahatsız hissetmelerine neden olabilir.

Sınıf düzeylerine göre ise öğretmen adaylarının hem psikolojik ve fizyolojik hem de beceri yönünden sınıf düzeyleri yükseldikçe kaygı yaşıyor olmaları aldıkları lisans eğitiminin ilk yıllarında konuşmaya dair çok fazla bir şey bilmediklerinden, sınıf düzeyleri yükseldikçe almış oldukları eğitim ve yapmış oldukları uygulamalar, sunumlar sayesinde konuşmanın ve konuşmacının sahip olması gereken niteliklerin farkında olmaları ve uygulama noktasında yetersiz kaldıklarının farkına varmalarından kaynaklanıyor olabilir. Eğitimin tüm kademelerinde konuşma becerisi “biliyor” kabul edilen ve üzerinde çok fazla durulmayan bir beceridir. Aksine tüm öğrenme alanlarının da çıkış noktası olan konuşma becerisi ilk yıllardan sonuna kadar üzerinde durulması gereken bir beceridir. Fakat lise eğitimleri boyunca çoğunlukla iyi bir konuşma ve konuşmacının niteliklerinden haberdar edilmeyen ve bu beceriyi kullanmasına çoğu zaman imkan verilmeyen öğrencilerin sınıf öğretmenliği eğitimi sürecinde aldıkları eğitimin sayesinde olumsuz görünse de kazandıkları önemli becerilerden biridir. Sonuçlardaki negatif görüntünün aslında aldıkları lisans eğitimi ile konuşma becerisindeki eksilerinin ve bu durumu düzeltmeleri gerektiğinin farkına vardıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu farkındalığın da psikolojik, fizyolojik ve beceri ile ilgili hususlarda daha fazla kaygı yarattığı sonuçlardan da anlaşılmaktadır.

Benzer şekilde erkek öğretmen adaylarının da sistematik olarak sınıf düzeyleri yükseldikçe daha fazla konuşma kaygısı yaşıyor olmaları konuşmanın ve konuşmacının sahip olması gereken nitelikleri tanıdıkça ve kullanmak zorunda kaldıkça kendilerini bu beceri konusunda eksik hissediyor olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bunlardan farklı olarak kadın öğretmen adaylarının sadece psikolojik ve beceri ile ilgili olan konularda konuşmada kaygı yaşıyor olmalarının ve bu kaygıyı sadece 3. sınıfta kısmen yenebiliyor olmalarının da başlangıçta cinsiyet esasına göre çıkmış olan sonuçları da temele aldığımızda yaşadıkları beğenilme duygusunun sadece kendi cinsiyetleri içerisinde değerlendirildiklerinde diğer konuşma alt faktörlerine de yansıdığı görülmektedir. Her faktör ayrı ayrı incelendiğinde kadın öğretmen adaylarının beğenilme duygusunun yanında konuşmanın psikolojik etkisinden kaynaklanan mükemmel olma, hatasız konuşma gibi konularda da kaygı yaşadıkları düşünülmektedir. Bunun yanında beceri ile ilgili etkisinden kaynaklanan cümlelerinin anlaşılabilmesi, gereksiz kelimeleri kullanması, duraksamalar ve konu bütünlüğünü koruyamaması gibi noktalara da

kaygının yansıdığı görülmektedir. Konuşma becerisinin 3. sınıf düzeyinde kısmen düzeliyor olması da özellikle bu sınıf düzeyinde uygulama derslerinin yoğun olması ve bu uygulamalar ile kendilerini daha başarılı hissetmeleri ve kaygılarının üstesinden gelmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Yapılan bu araştırmaya benzer çalışmalar incelendiğinde, İşcan ve Karagöz (2016), Özdemir (2018) Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygıları üzerinde yaptıkları çalışmalarda öğrencilerin özel bir konuşma eğitimi almadıkları durumlarda yaşadıkları konuşma kaygısının orta ve yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bunun genel sebebinin de bu araştırmaya benzer şekilde kendilerine güvenmemelerinden yani psikolojik etkilerden, alanda yetersiz olduklarını düşünmelerinden, özgüven eksikliğinden yani beceri konusunda yaşadıkları kaygıdan ve çevreden dinleyici kaynaklı faktörlerden yani fizyolojik faktörlerden etkilendikleri olduğunu ifade etmişlerdir. Yine Özdemir (2018)'in çalışmasına göre öğretmen adaylarına verilecek destek etiyimi ile yaşadıkları bu kaygının seviyesinin azalacağı sonucu da göze çarpmaktadır.

Yine Gürsoy ve Korkmaz (2018) ve Öztaş Tüm ve Kunt (2013)'un İngilizce öğretmeni adayları üzerinde yaptıkları çalışmada da yaşadıkları konuşma kaygılarının orta ve üst düzeyde olduğu; özellikle sınıf düzeylerine göze alındığında alt sınıf öğrencilerinin daha fazla kaygı yaşadığı sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan bu araştırmada ise üst sınıf öğrencilerin daha fazla konuşma kaygısı yaşadıkları sonucuna varılmıştı. Ortaya çıkan bu farklı sonucun esas etkisinin kullanılan dilin anadil olması ve sonradan öğrenilen bir dil olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bunların dışında Katrancı ve Kuşdemir (2015), Koç Akran ve Özdemir (2018)'in farklı anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları üzerinde yaptıkları konuşma kaygısı çalışmalarında Katrancı ve Kuşdemir (2015) kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre daha az konuşma kaygısı yaşadıkları sonucuna ulaşırken; Koç Akran ve Özdemir (2018)'de kadın öğretmen adaylarının daha fazla konuşma kaygısı yaşadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada da fizyolojik alt faktör hariç anlamlı farklılık yaratmasa da sınıf öğretmenliği okuyan kadın öğretmen adaylarının daha fazla konuşma kaygısı yaşadığı tespit edilmiştir. Bu iki çalışmadan hareketle farklı anabilim dalları göz önüne alındığında çoğunlukla okul öncesi öğretmeni adayları ve BÖTE öğretmenliği öğrencilerin daha fazla kaygı yaşadığı tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni ve fen bilgisi öğretmeni adaylarının ise diğer öğretmen adaylarına kıyasla daha az kaygı yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Özellikle sınıf öğretmeni adaylarının çevresel faktörlerden daha fazla etkilendiği söylenmektedir. Bunların yanında eğer öğretmen adaylarına konuşma kaygısının üstesinden gelmek için bir ders kapsamında bile olsa verilen eğitimin yaşanılan kaygıyı azalttığı da araştırmacılar tarafından söylenmektedir.

Sonuç olarak konuşma becerisi öğretmenlik mesleği için temelde yer alan, bilginin aktarılması için kullanılan en önemli iletişim araçlarından biridir. Yani öğretmenlik mesleği konuşarak sürdürülebilecek bir meslektir. Ayrıca malumdur ki öğretmenlik mesleği sadece öğrenciler ile iletişime geçilen bir meslek değildir. Öğretmenler toplumların kanaat önderleridir ve toplumun her kesiminden insan ile iletişime geçmek zorundadırlar. Bu sebepten ötürü cinsiyeti veya sınıf düzeyi fark etmeksizin tüm öğretmen adaylarının iş başına geçmeden önce bu beceriyi profesyonel düzeyde kazanmış olmaları ve kullanabiliyor olmaları beklenmektedir.

Öneriler

Sınıf öğretmenliği eğitimi süresince her sınıf düzeyinde öğrencilere konuşma becerisinin nitelikleri ile ilgili bilgi ve bu bilgileri kullanma fırsatı verilebilir.

Özellikle usta-çırak ilişkisi ile yetiştirilen bu öğrenciler için öğretim elemanları iyi birer örnek olmalıdırlar. Bu sebeple kendilerinin de konuşmanın kurallarına dikkat etmesi beklenmektedir.

Öğretim elemanları tarafından planlanan dersler her sınıf düzeyinde öğrencileri konuşmayı teşvik edici içerikle tasarlanabilir.

Uygulama ağırlıklı bir eğitim sürecine tabi olan sınıf öğretmeni adaylarına mümkünse her derste uygulama yapma fırsatı verilebilir ve konuşmadaki hataları da gerçek zamanlı olarak düzeltiler.

Bu araştırma konuşma kaygısının yoğun yaşandığı dönemlerde dersler dahilinde destek konuşma eğitimleri verilerek yeniden yapılabilir.

Ayrıca bu araştırma farklı anabilim dallarının da dahil edilmesiyle yeniden gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma. Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegema Yayıncılık
- Boylu, E. ve Çangal, Ö. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Bosna-Hersekli öğrencilerin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4 (1), 349-368
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K.E., Akgün, E.Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegema Yayıncılık
- Çapri, B. ve Gökçakan, Z. (2008). Akılcı duygusal davranış terapisi (addt)'ne dayalı grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin problem çözüme becerisi algısına etkisi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (1), 135-154
- Demir, T. (2010). Konuşma eğitiminde benmerkezci konuşmaya yönelik bir deneme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (2), 413-430
- Esim G.; Korkmaz, H. (2018). Birinci ve Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygısı. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14 (1), 48-60
- Gedik, M. (2015). Siirt örnekleminde ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygılarının incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5 (13), 77-93
- Harmandar Demirel, D., Serdar, E., Uludere, E. ve Karakaş, Z. (2017). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının konuşma kaygıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (50), 510-516
- İşcan, A; Karagöz, B. (2016). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17 (3), 193-206
- Kardaş, M.N. (2015). İkinci dili Türkçe olan çok dilli Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe konuşma kaygıları ve bu kaygıların bazı değişkenlerle ilişkisi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10 (7), 541-556
- Katranç, M. ve Kuşdemir, Y. (2015). Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi: Sözlü anlatım dersine yönelik bir uygulama. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 415-445
- Kinay, İ. ve Özkan, E. (2014). Öğretmen adayları için konuşma kaygısı ölçeği (ÖAKKÖ) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (5), 1747-1760
- Koç Akran, S.; Özdemir, E. (2018). Yaşam boyu öğrenme sürecinde öğretmen adaylarının konuşma kaygılarına ilişkin görüşleri. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences (JILSES)*, 4 (1), 38-49

- Maden, S., Dincel, Ö. ve Maden, A. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4 (2), 748-769
- Melanlıolu, D. ve Demir, T. (2013). Türkçe öğrenen yabancılar için konuşma kaygısı ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*, 6 (3), 389-404
- Özdemir, S. (2018). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Kaygısını Gidermede Hazırlıklı Konuşmaların Rolü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 361-374.
- Özkan, E. ve Kınay, İ. (2015). Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi (Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4 (3), 1290-1301
- Öztaş Tüm, D.; Kunt, N. (2013). Speaking Anxiety Among Efl Student Teachers. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 28 (3), 385-399
- Sallabaş, M.E. (2012). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin konuşma kaygılarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7 (3), 2199-2218
- Sevim, O. (2014). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe konuşma kaygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 18 (60), 389-402
- Sevim, O. ve Gedik, M. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 52, 379-393
- Solak, E.M. ve Yılmaz, F. (2017). Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin konuşma kaygısı nedenleri ve düzeyleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6 (Özel Sayı 1), 308-317
- Temizyürek, F. (2007). İlköğretim ikinci kademede konuşma becerisinin geliştirilmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 40 (2), 113-131
- Yaman, H. ve Suroğlu Sofu, M. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi. *TSA*, 17 (3), 41- 50.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Paragraf Humans are social beings in nature and one of their most important characteristics is the multi-directional communication they establish with their environment. The social aspect of humans allows them to communicate with others, exchange information and requires them to have written and verbal communication skills (Maden, Dincel, Maden, 2015) and within this requirement, forming healthy relationship is directly related to the skill of using language (Demir, 2010; Gedik, 2015; Kardeş, 2015). Communication, which means the transmission of information, emotions, thoughts, wishes and dreams between people in simplest terms, is a necessary process for a person to be able to express himself in an accurate, nice and efficient manner (Temizyürek, 2007).

In the education and teaching process, the most important aspect which leads the teacher and the student to success is speech. The anxiety level of teacher candidates in the education and teaching process is important in the context of language-society and there is a need to make the views of teachers, who are role models for students, on speech positive and eager (Demirel Harmandar, Serdar, Uludere and Karakaş, 2017). Therefore, classroom teacher candidates, who shape the future of the nation, people and individuals, should be free of such fears and anxieties as much as possible before they begin their profession. This study is important in the sense that it compares and evaluates classroom teacher candidates in terms of different variables to see whether they have such anxiety.

The purpose of this study is to determine the level of anxiety created by the skill of speech, which is the most basic and easiest manner in sharing of information, establishing communication between people and expressing emotions and thoughts, in classroom teacher candidates. For this purpose, the anxiety levels of classroom teacher candidates receiving education at the faculty of education during speech have been determined and it has been evaluated whether these levels display differences in terms of various variables.

2. Method

In this study which aims at determining the anxiety levels of classroom teacher candidates about speech, the survey model has been used. The study group of the study consists of students from all grades receiving education in Kahramanmaraş Sütçü İmam University's Faculty of Education Classroom Teaching Department in the 2016-2017 academic year. The study group consists of 231 students selected through the typical case sampling method which is one of the purposeful sampling types. In the study, the 'Speech Anxiety' scale, developed by Kinay and Özkan (2014), with three sub-dimensions and a Cronbach Alpha value of .94 has been used to collect data. The scale consists of three sub-dimensions as psychological, physiological and skills. In the reliability analysis of the scale, the Cronbach Alpha coefficient for the whole scale has been determined as .91. The Cronbach Alpha coefficients of the sub-dimensions are, .87 for psychological, .74 for physiological and .76 for skills. The data of the study have been analyzed with the SPSS 22 software program.

3. Findings, Discussion and Results

According to the results of the study, a significant difference has not been seen in the psychological, skills and total values sub-dimensions of the teacher candidates receiving education at the classroom teaching department in terms of gender and it has been determined that only female teacher candidates experience more anxiety in the physiological dimension. Regardless of gender, speech anxiety of all teacher candidates in accordance with their grade levels has displayed a significant difference in all of the sub-dimensions. According to the grade levels, a significant difference has been observed in the speech anxiety of male teacher candidates in all of the sub-dimensions. A significant difference has not been observed in the physiological sub-dimension of female teacher candidates; however a significant difference was seen in the psychological dimension.

The skill of speech in all of the levels of education is a skill which is assumed 'to be known' and is not given much importance to. On the contrary, the skill of speech which is the starting point of all learning areas is a skill which should be given importance to from the first years until the last. However, although the skill of speech seems negative because of the education the students receive during their classroom teaching studies, which are not made aware of the characteristics of good speech and speakers throughout their high-school years and not given the chance to use this skill in general, it is one of the important skills they acquire.

As a result, the skill of speech is one of the basics of the teaching profession and one of the most important tools of communication used to transfer information. Thus, teaching is a profession which can be carried out throughout speaking. In addition, it is apparently not a profession where communication is established only with students. Teachers are the opinion leaders of society and they need to communicate with people from all levels of society. Therefore, regardless of gender or grade level, it is expected from all teachers to acquire this skill in the professional level and to be able to use it.